

Una làpida funerària a les escales que porten al MNAC

Es desconeix l'origen de la peça i la seva història, tot i que apuntem alguna hipòtesi

La làpida a les escales de Montjuïc | Dani Cortijo

Ja fa uns dies, accidentalment, mentre intentava baixar la meva filla dins el cotxet escales avall de Montjuïc gràcies a la manca d'accessibilitat d'una infraestructura planificada per l'Exposició Internacional de 1929, em vaig topar amb una grata sorpresa.

Tot i ser bastant assidu a la zona, fins que no m'he vist obligat a mirar un per un els esglaons que trepitjava per no acabar reproduint la famosa escena del cotxet escales avall del Cuirassat Potemkin, no m'havia adonat que tot sembla apuntar que una de les seves pedres hauria estat reaprofitada d'una antiga làpida funerària.

Potser molta gent no hi veurà res, però d'entrada recorda molt a les làpides d'enterraments del paviment dels claustres o interiors d'edificis religiosos antics, ja que és molt comú, a més de la simbologia gremial, trobar calaveres creuades per dues túbies (com la popular bandera pirata). La imatge estaria tallada per la meitat en vertical i s'hi poden veure algunes de les dents del crani i el que devia simbolitzar una fossa ocular.

Hi ha més dubtes que certeses sobre el seu origen Foto: Dani Cortijo

Pel tipus de roca sembla la pròpia de Montjuïc (amb la qual s'han fet majoritàriament els edificis des de la fundació de Bàrcino fins ben entrada l'època contemporània. El primer que es podria imaginar és que la làpida podria ser del mateix cementiri de Montjuïc, però si tenim l'ull una mica entrenat i coneixem el cementiri veurem que aquest tipus d'epigrafies són més típiques de tombes en edificis religiosos que no pas les que podem trobar al cementiri de la mateixa muntanya.

Per altra banda, aquestes escales, les que condueixen al darrer salt d'aigua abans d'arribar al Palau Nacional, van ser construïdes amb motiu de la II Exposició Universal de Barcelona (1929) i per tant són relativament modernes.

El primer que m'ha vingut al cap com a hipòtesi és que la pedra estigués per la zona, ja que ben a prop hi havia hagut l'antic convent de Santa Madrona i potser hauria aparegut amb les obres...

Per contrastar el punt de vista he tingut el plaer de comptar amb l'opinió de Carme Miró i Alaix, del Servei d'Arqueologia de Barcelona. També té la sospita que la làpida hauria de provenir d'un antic edifici religiós, i recorda que Barcelona té una llarga tradició de reaprofitament d'antigues làpides. Es va fer amb les romanes i també després del desmantellament del cementiri jueu de Montjuïc (<http://https://www.naciodigital.cat/noticia/162826/antic-cementiri-jueu-montjuic-algunes-seves-restes-reutilitzades>) . Afegeix que amb les desamortitzacions del segle XIX molts dels materials dels convents van ser reaprofitats en diverses obres.

Davant d'això, com he dit anteriorment, tenim més dubtes que certeses... Però la veritat és que no m'esperava trobar un vestigi, que jo sàpiga, desconegut, en una zona tan concorreguda.

Sovint dic que a Barcelona es descobreixen moltes coses si quan passegem mirem cap amunt. Ara hi afegiré també tot el contrari.